

RECENZJA

rozprawy doktorskiej bryg. mgr. inż. poż. Piotra Michałka

pt.: *Usprawnienie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa na przykładzie województwa lubelskiego,*

opracowanej pod kierunkiem naukowym promotora

Pana st. bryg. dr. hab. inż. Marcina Anszczaka

przy udziale promotora pomocniczego

Pani dr Zofii Marciniak

1. Spostrzeżenia ogólne

Państwowa Straż Pożarna (PSP) jest formacją kluczową w zapewnianiu bezpieczeństwa powszechnego w Polsce. Spektrum jej działalności obejmuje realizację zróżnicowanych zadań o naturze restrykcyjnej, operacyjnej, logistycznej i prewencyjnej, co nierzadko wykracza poza powszechne utożsamianie funkcjonariuszy PSP głównie z gaszeniem pożarów. Otwiera to na szerokie traktowanie o zapewnianiu przez PSP bezpieczeństwa w różnych jego ujęciach i typologiach (m. in. bezpieczeństwa pożarowego, indywidualnego, ekologicznego). Nabiera również na znaczeniu współcześnie – w dobie postępujących zmian klimatu, niestabnego widma terroryzmu i zagrożeń hybrydowych, a także rosnących napięć o charakterze militarnym (również w Europie). Nie dziwi więc, że działalność PSP stanowi przedmiot badań naukowych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie – dyscyplinie, w której istotny nacisk kładzie się na podnoszenie walorów organizacyjnych i usprawnianie systemowo rozumianych działań na rzecz ochrony najważniejszych wartości użytecznych.

PSP funkcjonuje w złożonym środowisku wewnętrznym i otoczeniu systemu bezpieczeństwa narodowego RP. Poza wspomnianymi zmianami klimatu, zagrożeniami terrorystycznymi, zagrożeniami hybrydowymi i zagrożeniami militarnymi, jej działalność jest determinowana przez m. in. zachodzące współcześnie zmiany społeczno-kulturowe,

legislacyjne (zwłaszcza w odniesieniu do kwestii ochrony ludności i obrony cywilnej), postęp technologiczny (w tym dostęp do nowoczesnych rozwiązań technicznych), a także potrzeby edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa (włączając w nie kwestie wypracowywania probezpiecznych wzorców zachowań oraz sposobów efektywnego radzenia sobie w obliczu zróżnicowanych zagrożeń). Usprawnianie organizacji i funkcjonowania PSP wpisuje się w ogólne interesy narodowe oraz realizowanie konstytucyjnego obowiązku instytucji państwa do zapewnienia bezpieczeństwa swoim obywatelom (a nawet szerzej – wszystkim osobom znajdującym się na terytorium tego państwa). Wymaga przy tym dostosowywania rozwiązań organizacyjnych i technicznych do lokalnych uwarunkowań bezpieczeństwa. Uwzględniając specyfikę tychże uwarunkowań w organizowaniu i kształtowaniu funkcjonowania PSP na szczególną uwagę zasługuje szczebel województwa. Wypracowywane na nim rozwiązania mogą w satysfakcjonującym stopniu odzwierciedlać lokalne wyzwania, szanse i zagrożenia. Mogą być również referencyjne do zastosowania w innych województwach oraz na terenie całego kraju.

W tym miejscu uwidacznia się potrzeba wypracowywania rozwiązań usprawniających organizację i funkcjonowanie PSP rozumianej jako instytucja służąca zapewnianiu bezpieczeństwa narodowego RP (w warunkach polskiej demokracji również bezpieczeństwa państwa) w odniesieniu do szczebla województwa, w szerokim ujęciu zakresu działań funkcjonariuszy PSP. Potrzeba ta nabiera na znaczeniu szczególnie w odniesieniu do kwestii edukacyjnych, a co za tym idzie do budowania odporności społecznej. Możliwości PSP w niniejszym kontekście zdają się być zarówno bardzo szerokie, jak też nie w pełni wykorzystywane.

Dysonans pomiędzy stopniem obecnego wykorzystywania możliwości PSP a potrzebami, którym usprawnienie organizacji i funkcjonowania tej formacji może wyjść naprzeciw, uwidacznia lukę w wiedzy z zakresu funkcjonowania systemu ochrony przeciwpożarowej będącego systemem operacyjnym osadzonym w strukturze systemu bezpieczeństwa narodowego RP. Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska wpisuje się bezpośrednio w zarysowaną problematykę i wychodzi naprzeciw zasygnalizowanej luce. W literaturze przedmiotu odnotowuje się, co prawda, wiele publikacji traktujących o organizacji i funkcjonowaniu PSP, krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG), systemu ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do ich różnych szczebli organizacyjnych w kontekstach korespondujących z problematyką budowania odporności społecznej. Jednak

nie uwzględniają one w satysfakcjonującym stopniu istotnych zmian formalno-prawnych (zwłaszcza uchwalenia ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej), a także przeważnie marginalnie ustosunkowują się holistycznie do dobrych praktyk w tym zakresie. Rozprawa doktorska autorstwa bryg. mgr. inż. poż. Piotra Michałka pozytywnie wyróżnia się pod tym względem. Świadczy to o jej dużym znaczeniu z punktów widzenia badawczego i utylitarne.

Nadmienia się, że przyjęte założenia badawcze, wraz z wynikami badań naukowych ujętymi w formie recenzowanej dysertacji, mieszczą się w zakresie poznawczym nauk o bezpieczeństwie. Dotyczą bowiem systemów operacyjnych (szczegółowych) systemu bezpieczeństwa narodowego RP, tj. systemu ochrony przeciwpożarowej, KSRG oraz pośrednio systemu ochrony ludności. Dotykają sfery organizacyjnej ich funkcjonowania. Prowadzą do wniosków służących podnoszeniu sprawności (doskonaleniu) tych systemów, uwzględniając działania realizowane na szczeblu wojewódzkim organizacji państwa. Mogą znaleźć swoje praktyczne zastosowanie w toku podnoszenia sprawności ich funkcjonowania we współczesnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa narodowego RP.

2. Ocena metodologiczna

Z metodologicznego punktu widzenia Autor rozprawy doktorskiej opracował i zastosował metodę naukową. Ukierunkował ją na uzupełnienie wstępnie zidentyfikowanego obszaru niewiedzy o istotnym znaczeniu badawczym i utylitarne. Metoda badań umożliwiła mu skuteczne przeprowadzenie procesu badawczego.

W strukturze dysertacji wyodrębniono rozdział zatytułowany 'Podstawy metodologiczne pracy'. Zawarto w nim informacje dotyczące uzasadnienia wyboru tematu pracy, przedmiotu i celu badań, problemu badawczego (problemów badawczych), głównej hipotezy naukowej (nazwanej hipotezą roboczą), hipotez roboczych (określonych mianem hipotez szczegółowych), przedmiotu, obszaru, terenu oraz ograniczeń badań, procedury badawczej, metod i narzędzi badawczych, a także doboru i charakterystyki próby badawczej.

Za przedmiot badań przyjęto „skuteczność podejmowanych działań na rzecz kształtowania bezpieczeństwa powszechnego przez Państwową Straż Pożarną” (s. 17). Z treści rozprawy doktorskiej wynika jednak, że przedmiot ten stanowi nie tyle skuteczność, co po prostu działania prowadzone przez PSP na rzecz kształtowania bezpieczeństwa powszechnego. Skuteczność jest niewątpliwie jednym, choć zdecydowanie nie jedynym,

z kluczowych wskaźników sprawności tychże działań. Słusznie więc w badaniach naukowych skupiono się nie tyle na skuteczności, co na szeroko rozumianej działalności PSP w rozpatrywanym kontekście. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w treściach dysertacji.

Badania naukowe ukierunkowano na poprawę „jakości ochrony mieszkańców województwa lubelskiego i zwiększenie skuteczności działań Państwowej Straży Pożarnej poprzez wdrożenie” (s. 17), co stanowiło cel badań naukowych. To bardzo ambitne zamierzenie, jak na rozprawę doktorską. Pełne osiągnięcie sformułowanego celu zdaje się wykraczać poza proces badawczy, gdyż uzyskane wyniki badań naukowych stanowią cenną poznawczo grupę wskazówek, jak taki cel osiągnąć w rezultacie ich skutecznego wdrożenia. Trudno na etapie oceny dysertacji (a nawet jej publicznej obrony) stwierdzić stopień poprawy tejże jakości.

Główny problem badawczy przyjął formę pytania o to, „jakie zmiany w zakresie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej pomogą wzmocnić rolę formacji jako silnego komponentu w strukturze bezpieczeństwa powszechnego w jego regionalnym ujęciu?” (s. 18). Tym samym odniesiono się do tematu pracy (dokonując częściowego uściślenia obranego kierunku prowadzenia badań naukowych), natomiast pośrednio do celu badań naukowych.

Autor słusznie zdekomponował główny problem badawczy na trzy problemy szczegółowe (s. 18). Przekrojowo i bezpośrednio odzwierciedliły one odpowiadające im hipotezy robocze. Znalazły swoje odzwierciedlenie w treściach poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów rozprawy doktorskiej. Dzięki temu uzyskano klarowność układu treści rozprawy, która, z założenia, stanowi formę raportu z przeprowadzonych badań naukowych.

Dla każdego z problemów badawczych sformułowano właściwą mu hipotezę. Stwierdza się ścisłą korespondencję problemów badawczych (głównego problemu badawczego i problemów szczegółowych) i hipotez (główniej hipotezy badawczej i hipotez roboczych). Poszczególne problemy i hipotezy nawiązują do siebie, kształtując spójną metodycznie całość. Dzięki temu Autor dowiódł opanowania umiejętności prawidłowej strukturyzacji założeń badawczych (strukturyzacji wertykalnej i horyzontalnej). Co do treści postawionych hipotez, w głównej hipotezie naukowej pojawił się fragment nieposiadający formy przypuszczenia („W przygotowywanej rozprawie podjęta zostanie próba wskazania najważniejszych rozwiązań i kierunków usprawnień w zakresie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej. Wdrożenie przedstawionych propozycji ze względu na ich

komplementarny charakter obejmujący zarówno aspekt organizacyjno – prawny, technologiczny, jak i strategiczny, przyczyniłoby się do wzmocnienia roli formacji jako silnego komponentu w strukturze bezpieczeństwa powszechnego w jego regionalnym ujęciu”; s. 19). Hipotezy robocze (nazwane hipotezami szczegółowymi oraz szczegółowymi hipotezami roboczymi) skonkretyzowały zasadniczy pomysł Autora na ustosunkowanie się do odpowiadających im szczegółowych problemów badawczych. Były bardzo rozbudowane co do treści. Z jednej strony rodzi to pytania o możliwość ich bardziej syntetycznego wyrażenia (przykładowo, w pierwszej z nich pojawił się fragment definicji KSRG, którego prawdziwości, z założenia, nie trzeba weryfikować). Z drugiej strony pomogło zoperacjonalizować prowadzenie badań naukowych i redagowanie treści dysertacji.

Autor opisał zastosowane metody badawcze (teoretyczne i empiryczne). Za warte podkreślenia jest wskazanie przykładów ich wykorzystania w rozprawie doktorskiej – w sensie ogólnym oraz w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów merytorycznych w treściach wprowadzających do tych rozdziałów. Świadczy to o świadomym i celowym ich doborze. Pewne wątpliwości budzi przypisanie analizy dokumentów (literatury przedmiotu) do grupy teoretycznych metod badawczych (s. 26). Ich wykorzystanie wiąże się z pracą na materiałach źródłowych, czyli na empirycznej eksploracji poznawczej ich treści. Analiza dokumentów (pomimo słowa „analiza” w nazwie) jest empiryczną metodą badawczą. Za szczególnie cenną uznaje się empiryczną metodę badawczą sondażu diagnostycznego. Jej skuteczne wykorzystanie w badaniach naukowych, wraz ze szczegółowym opisem doboru próby badawczej i analizy statystycznej wyników badań, zasługuje na podkreślenie. Podobnie jak klarowny opis procesu badawczego.

Ogólnie rzecz ujmując, deklarowane metody badawcze zostały odpowiednio dobrane, a także prawidłowo i z powodzeniem zastosowane w przeprowadzonych badaniach naukowych. Bardziej rozbudowane informacje na temat reprezentatywności próby badawczej dodatkowo podniosłyby jakość opracowania, podnosząc walory powtarzalności zrealizowanych badań naukowych.

Na uwagę zasługuje to, że w rozdziałach merytorycznych dysertacji (2, 3 i 4) uwzględniono podrozdziały z wnioskami i podsumowaniami. Zawarte w nich treści świadczą o umiejętności wnioskowania logicznego (indukcyjnego i dedukcyjnego) i wnikliwości badawczej Autora. Podnoszą przejrzystość procesu raportowania wyników badań naukowych.

Reasumując, z metodycznego punktu widzenia przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska przemawia za faktem nabycia przez Autora umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych w dyscyplinie naukowej nauk o bezpieczeństwie. Zasadniczo proces badawczy został zaprojektowany poprawnie metodycznie, a także skutecznie zrealizowany. Jest opisany w sposób pozwalający na projektowanie i realizowanie analogicznych badań naukowych.

3. Ocena merytoryczna

Rozprawa doktorska została ustrukturowana prawidłowo. Zasadniczą część jej treści poukładano logicznie i spójnie. Ich układ jest przejrzysty, choć zawartość poszczególnych rozdziałów skłania ku słuszności zastanowienia się nad podziałem rozdziału 2 oraz rozdziału 4 na dwa rozdziały (każdy). Niemniej, z rezultatu strukturyzacji treści dysertacji wynika pomysł Autora na rozwiązanie problemów badawczych. Poszczególne rozdziały wystarczająco mocno nawiązują do siebie, tworząc spójną całość.

Głównymi jednostkami redakcyjnymi dysertacji są wstęp, rozdział dotyczący założeń badawczych (nazwany 'Podstawy metodologiczne pracy'), trzy rozdziały merytoryczne i zakończenie. Całość opracowania została uzupełniona bibliografią, wykazem rysunków, wykazem tabel, wykazem fotografii i ilustracji, a także 5 załączników.

We wstępie zarysowano tło badań naukowych. Opisano ogólną rolę ochrony przeciwpożarowej w zapewnianiu bezpieczeństwa. W niniejszym kontekście odniesiono się w szczególności do działań prowadzonych przez PSP. Tym samym słusznie zawężono przedmiot badań naukowych, przy równoczesnym nakreśleniu tła sytuacyjnego. We wstępie syntetycznie streszczono poszczególne rozdziały dysertacji. Właściwe fragmenty istotnie ułatwiają wyjaśnienie przyjętej przez Autora narracji, a także ukazują logikę zastosowanego przez niego wywodu. Wskazano w czym wyrażają się utylitarny charakter i funkcja naukowa uzyskanych wyników badań naukowych. Podkreślono ich interdyscyplinarność, która znajduje swoje odzwierciedlenie w treściach dotyczących m. in. systemów bezpieczeństwa, edukacji, komunikacji społecznej oraz technologii informacyjnych.

Rozdział pierwszy odnosi się do założeń badawczych rozprawy doktorskiej (nazwanych tu podstawami metodologicznymi pracy). Odniesiono się w nim do uzasadnienia wyboru tematu pracy (podrozdział 1.1.), przedmiotu i celu badań (podrozdział 1.2.), problemu badawczego (podrozdział 1.3.), hipotezy roboczej i hipotez szczegółowych

(podrozdział 1.4.), przedmiotu, obszaru, terenu i głównych ograniczeń badań (podrozdział 1.5.), procedury badawczej, metod i narzędzi badawczych (podrozdział 1.6.), procesu badań (podrozdział 1.7.) oraz doboru i charakterystyki próby badawczej (podrozdział 1.8.). Szczegóły ich oceny zawarto w części niniejszej recenzji dotyczącej oceny metodologicznej omawianej rozprawy doktorskiej. Natomiast skupiając się na ocenie warstwy merytorycznej rozprawy doktorskiej, trudno w pełni zgodzić się ze stwierdzeniem, że „Całokształt działań Państwowej Straży Pożarnej skupia się w ramach krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego (KSRG)” (s. 19). W ramach KSRG realizuje się bowiem zadania dotyczące prognozowania, rozpoznawania i zwalczania pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. Natomiast katalog ustawowych zadań PSP jest szerszy (zob. art. 1 ust. 2 pkt. 2a, 4, 6, 7 i 9 ustawy o PSP). Ponadto, z przedostatniego akapitu podrozdziału 1.5. wynika, że PSP uczestniczy w zarządzaniu kryzysowym (s. 20). Warto pamiętać, że zarządzanie kryzysowe to działalność wyłącznie organów administracji publicznej (art. 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym). PSP, jako organizacyjna (zinstytucjonalizowana) całość, takim organem nie jest.

Rozdział drugi zawiera wyniki badań naukowych korespondujących z pierwszym szczegółowym problemem badawczym i właściwą mu hipotezą roboczą. Dotyczy umiejscowienia PSP w systemie bezpieczeństwa. Na te potrzeby dokonano opisu pojęcia bezpieczeństwa, a także typologii bezpieczeństwa. Uwagę zwrócono na bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz bezpieczeństwo informacyjne. Mniej bądź bardziej bezpośrednio odnoszono się do tych zagadnień w pozostałych częściach dysertacji, kształtując spójność całego opracowania. Drugą część rozdziału poświęcono zagadnieniom wprowadzającym w studium przypadku województwa lubelskiego. Uczyniono to poprzez wieloaspektowe i wnikliwe scharakteryzowanie rozpatrywanego terenu, jego podziału administracyjnego, infrastruktury ekonomicznej i technicznej. Cenny pod kątem określania stopnia adekwatności organizacyjnej i funkcjonalnej jest ostatni podrozdział. Dotyczy bowiem analizy zagrożeń w województwie w ujęciu opisowym. Z merytorycznego punktu widzenia doprecyzowania wymaga pojęcie bezpieczeństwa narodowego, gdyż nie można go utożsamiać z systemem wartości i środków, które w stosunku do państwa pełnią rolę zabezpieczającą (s. 52). Choć częściowo definicja ta może być właściwa nie tyle dla bezpieczeństwa narodowego, co systemu bezpieczeństwa narodowego. Ponadto, Autor wielokrotnie odwołuje się do bezpieczeństwa powszechnego. Jednoznaczne zdefiniowanie

tego pojęcia dodatkowo podniosło by walory poznawcze. Ostrożność zaleca się w przypadku określania inżynierii bezpieczeństwa. Na „mapie polskiej nauki” jest ona bowiem rozumiana nie jako jedna z metod projektowania bezpieczeństwa, ale dyscyplina naukowa, w obrębie której takie metody można wyszczególnić. Na wspomnianej mapie nie ma natomiast sekuritologii (s. 73).

W rozdziale trzecim zgromadzono rezultaty analizy wpływu operacyjnego zabezpieczenia terenu w ramach KSRG na bezpieczeństwo województwa. Wprowadzeniem na niniejsze potrzeby uczyniono przedstawienie rysu historycznego PSP, historii pożarnictwa w województwie lubelskim (z dodatkową egzemplifikacją na przykładzie powiatu kraśnickiego), a także ustroju PSP w Polsce. Istotne z punktu widzenia organizacji i funkcjonowania PSP było ukazanie zadań podmiotów ratowniczych oraz innych podmiotów wspomagających na terenie województwa lubelskiego. Stwierdza się przekrojowe i fragmentaryczne nawiązanie do operacyjnego zabezpieczenia terenu działań KSRG na terenie rozpatrywanego województwa. Dla zwiększenia klarowności wyводу, **proszę wyjaśnić powiązanie treści rozdziału trzeciego z zawartością dokumentu analizy zabezpieczenia operacyjnego województwa lubelskiego**. Ponadto, **proszę o wyjaśnienie zależności tytułu rozdziału trzeciego z problemami badawczymi i hipotezami (jako założeniami badawczymi)**.

Rozdział czwarty dotyczy usprawnienia organizacji i funkcjonowania PSP jako elementu bezpieczeństwa państwa. To najbardziej twórcza części rozprawy doktorskiej. Opisano w niej specyfikę bezpieczeństwa lokalnego, zadania władz samorządowych w odniesieniu do bezpieczeństwa lokalnego, realizację programów profilaktycznych i popularyzujących wiedzę o bezpieczeństwie. Najbardziej wartościowe uznano nowe podejście do przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa, a także powiązanie go z rolą organizacji edukacyjnych w podnoszeniu poziomu bezpieczeństwa powszechnego, wykorzystaniem nowych technologii w edukowaniu i instruowaniu wobec zagrożeń, rolą PSP w kształtowaniu nowego ładu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w świetle ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Całość zwieńczono opisem koncepcji nowatorskich rozwiązań systemowych służących poprawie poziomu bezpieczeństwa (powszechnego) na przykładzie województwa lubelskiego. W treściach niniejszego rozdziału odnotowano istotne uproszczenie, że PSP jest częścią administracji rządowej. Jej działalność informacyjna i edukacyjna jest ukierunkowana na poprawę bezpieczeństwa powszechnego, a nie

społecznego (s. 191). Liczne i przenikające się nawiązania do bezpieczeństwa społecznego, bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa publicznego utrudniły ich jednoznaczną interpretację. W związku z powyższym **proszę o zdefiniowanie bezpieczeństwa społecznego, bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa publicznego, a także o określenie roli PSP w zapewnianiu tych rodzajów bezpieczeństwa.** Na podkreślenie zasługuje to, że Autor poparł sformułowane propozycje usprawnień konkretnymi implementowalnymi przykładami (s. 235). Świadczy to o wysokim poziomie ich użyteczności. Nie wspominał, jak dokładnie rozumie usprawnienie i sprawność, co mogło by podnieść walory replikowalności procesu badawczego. Dlatego, **proszę o wskazanie wskaźników sprawności (walorów praktycznych sprawnego działania) charakterystycznych dla usprawnień zaproponowanych w dysertacji.** W rozdziale czwartym zawarto również rezultaty badań sondażowych. Liczba respondentów branżowych budzi bardzo pozytywne wrażenie. Podobnie jak reprezentowanie przez nich istotnych operacyjnie podmiotów wykonawczych systemu bezpieczeństwa powszechnego.

Dysertacja została zwieńczona zakończeniem. Autor odniósł się w nim do stopnia realizacji przyjętych głównych założeń badawczych. Dokonał tego w sposób jednoznaczny i niepozostawiający wątpliwości co do ich realizacji. Treści zawarte w zakończeniu dysertacji dowodzą, że Autor posiadał umiejętność raportowania wyników badań naukowych. Wskazał, że „głównym celem rozprawy było zaproponowanie nowych rozwiązań formalno – prawnych i organizacyjnych, nowych aktywności i inicjatyw będących filarami funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej” (s. 325). **Proszę wyjaśnić, jak niniejszy cel ma się do celu badań naukowych.**

Pod względem edytorskim w rozprawie odnotowano nieliczne niedociągnięcia językowe. Nie wpłynęły jednak na ocenę merytoryczną rozprawy. Rysunki i tabele wpisują się w narrację Autora i syntetycznie ukazują prezentowany sposób myślenia, idee, relacje itp. Ich wykorzystanie podniosło walory pracy.

Autor bazował na wielu źródłach informacji. W wykazie bibliograficznym odnotowano 151 pozycji literaturowych (głównie naukowych, polskojęzycznych), 8 czasopism, 37 aktów prawnych oraz 20 źródeł internetowych. Dobrano je adekwatnie względnie przyjętych założeń badawczych. Ich wykorzystanie pozwoliło na nakreślenie tła badań naukowych oraz osadzenie przedmiotu rozważań w uwarunkowaniach funkcjonowania PSP w rozpatrywanym kontekście.

4. Wniosek końcowy

Rozprawa doktorska Pana bryg. mgr. inż. poż. Piotra Michałka pt.: *Usprawnienie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa na przykładzie województwa lubelskiego* stanowi oryginalne rozwiązanie istotnego społecznie problemu naukowego. Wyniki wnikliwej analizy jej treści utwierdzają w przekonaniu, że prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną Autora w dyscyplinie naukowej nauk o bezpieczeństwie. Na jej podstawie stwierdzam, iż Autor wykazał się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Reasumując, rozprawa doktorska Pana bryg. mgr. inż. poż. Piotra Michałka pt.: *Usprawnienie organizacji i funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej jako elementu bezpieczeństwa państwa na przykładzie województwa lubelskiego* spełnia wymagania określone w art. 187 ust. 1-2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.). W związku z powyższym, wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

